

2024. februári mérnök évfordulók, emléknapok + **programok**

I. – Műegyetemi kiállítás és Neumann MiniExpo

A Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (OMIKK) aulájában február közepéig látogatható tárlat két részből áll: egy Neumann János matematikus életéről és munkásságáról szóló videósorozatból, amely a Neumann János Számítógéptudományi Társaság és a HUN-REN Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet kooperációjában állt össze. A kiállítás másik része egy mini bemutató, amelyet a BME OMIKK munkatársai és Németh Krisztián, a BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar (VIK) Távközlési és Médiainformatikai Tanszék (TMIT) oktatója állított össze. Utóbbi tárlat részeként az egyes számítógépgenerációk építőelemei is megtekinthetők, az interaktivitást pedig a MESZ I jelfogós számítógép memóriamodellje biztosítja: a relékből épült gépet bárki kipróbálhatja a Nagyolvasó előtti aulában. A memóriamodellt Németh Krisztián és a BME VIK TMIT munkatársai állították össze. Bővebb infó: https://www.omikk.bme.hu/hirek/20231220/megnyilt_a_neumann_miniexpo

4. – 140 éve született Csada Imre Lajos tanár

Hódmezővásárhelyen, 1884. február 6-án született Csada Imre Lajos (1884-1955) mennyiségtan- és természettanár. A pápai tanítóképző elvégzése után Budapesten szerzett polgári iskolai tanítói, az Apponyi kollégiumban tanítóképző intézeti tanári oklevelet. Máramarosszigeten, Modoron, majd Sárospatakon tanított, miközben Debrecenben kiegészítő képzésre járt az egyetemre és 1929-ben itt doktorált mennyiségtanból. Kiegészítő tárgyai elméleti fizika és kozmográfia voltak. 1929-től Cinkotán tanított az állami tanítóképzőben, amelynek végül igazgatója lett. Sárospatakon a kémia szertár őre volt, Cinkotán geometria és fizika tankönyvet, valamint Fizikai gyakorlatok című segédkönyvet írt a 14-18 éves tanulók számára. A II. világháború után Csekő Árpád (1902-1993), Jeges Károly (1908-1998) és Öveges József (1895-1979) fizikatanárokkal együtt állított össze kétkötetes fizikai kísérlet-gyűjteményt, amit főleg általános iskolai fizikatanárok tudtak jól használni az akkori ínséges időkben.

6. – 210 éve született Ganz Ábrahám feltaláló

A svájci Unter-Embrachban, 1814. február 6-án született Ganz Ábrahám (1814-1867) feltaláló, gyáros. Az ács és öntőmesterséget kitanulva tapasztalatgyűjtő vándorútja során számos svájci, német, francia, osztrák és olasz öntödékben dolgozott, majd 1841-ben Pestre érkezett, ahol később a József Hengermalom Társulat Öntödéjének vezetését bízták rá. 1844-ben már önálló öntödéjében dolgozott. Kezdetben a lakosság szükségletét szolgáló termékeket állítottak elő, később kidolgozta a vasúti kocsik kerekének kéregöntési technológiáját, amely nagymértékben hozzájárult a hazai és az európai vasúti fejlesztéshez. Különböző gyártmányaival több világhiállításon nyert díjat, munkássága elismeréseként 1863-ban Pest díszpolgárává választották. Európai hírű gyárában a kiegyezés évében közel 400 dolgozót foglalkoztatott. A magyar nehézipar egyik úttörőjeként tartjuk számon, munkásságával nagymértékben hozzájárult a hazai gépgyártás fejlődéséhez, a nevét viselő különböző cégek gyártmányaikkal világhírnévre tettek szert.

6. – Rádiótechnikai fegyvernem napja

Az először 1994-ben megtartott rádiótechnikai napon a szakemberek arra a bravúrra emlékeztek, hogy Bay Zoltán fizikus, feltaláló, az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. műszaki igazgatója, laboratórium-vezetője és neves szakemberekből álló kutatócsoportja 1946. február 6-án saját fejlesztésű radarral, – a világon akkor egyedülálló eljárással – megmérte a Föld és Hold közötti távolságot. A feladat nehézségét az adja, hogy a radaregyenlet szerint a visszaérkező jel teljesítménye a távolság negyedik hatványával csökken, ezért a kb. 380.000 km-es Föld-Hold-távolságot oda-vissza megtett rádiójel annyira legyengült, hogy nem lehetett kiszűrni a zajból. Bay Zoltánék úgy oldották meg ezt a feladatot, hogy egy periodikusan ismétlődő jelsorozatot bocsátottak ki, a visszaérkező jeleket összegezték, és az így felerősödött jel már mérhetővé vált. Mivel az adóberendezésük teljesítménye korlátozott volt, az impulzusok hosszabbításával növelték a kisugárzott energiát, de emiatt pontos távolságmérést még nem tudtak végezni. E kiváló műszaki esemény tekinthető a magyar űrtevékenység kezdetének, és a rádiótechnikai fegyvernem napjának is.

6-7. – LED konferencia

Óbudai Egyetem (Budapest, Bécsi út 96.) február 6-7. között ad otthont a XV. LED konferenciának. A szervező: Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) Világítástechnikai Társaság. Az első napon a CIE elnöke jelentkezik be online előadással. Dr. Jennifer Veitch a kanadai Építőipari Kutatóközpont vezető kutatója, ahol a beltéri környezeti feltételek, különösen a világítás egészségre és viselkedésre gyakorolt hatásait tanulmányozza. Jelenlegi kutatásai: az intelligens otthoni technológiák megítélése, e technológiák energiafelhasználási viselkedésre gyakorolt hatásai, valamint az időbeli fénymoduláció vizuális észlelése és kognitív teljesítményre gyakorolt hatásai. Bővebb infó: www.vilagitas.org

7. – InfoShow kiállítás és konferencia

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Elektromos-ipari Magánvállalkozók Országos Szövetsége „Biztonságos szerelés, okos megoldásokkal” mottóval Budapesten, a Lurdy Házban február 7-én rendez kiállítást és konferenciát. Itt értesülhetnek az érdeklődők az aktuális szabályozásokról, a trendekről és kipróbálhatják a legújabb technikai, technológiai megoldásokat. Bővebb infó: www.infoshow.hu

8. – 90 éve született Tolnai József mérnök

Dunaföldváron, 1934. február 8-án született Tolnai József (1934-1984) gépészmérnök. Gyöngön fejezte be a gimnáziumi tanulmányait 1952-ben. Ezt követően a BME Gépészmérnöki Karának hallgatója volt, ahol 1957-ben gépészmérnöki oklevelet szerzett. Dolgozott a Baranya-Tolna Megyei Malomipari Vállalat pécsi, dombóvári, majd dunaföldvári malmaiban. 1962. január 1-jétől egészen a haláláig Szekszárdon, a Tolna Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat műszaki igazgatóhelyettese volt.

9. – Budapesti Mérnökbál

Magyar Mérnöki Kamara (MMK) valamint a Budapesti és Pest Vármegyei Mérnöki Kamara (BPMK) 26. alkalommal, február 9.-én a Corinthia Budapest Hotelben rendezi a mérnöktársadalom legünnepélyesebb találkozóját, a mérnökbált. E bál hagyományosan a mérnökség legfontosabb éves társadalmi eseménye, ahol a mérnök szakma szakterületeinek jeles szakemberei, cégvezetői, szakmai- és társadalmi szervezetek képviselik magukat. Bővebb infó: www.mmk.hu

9. – 90 éve született Lang János mérnök

Győrben, 1934. február 9-én született Lang János (1934-1996) mérnök. A budapesti Műegyetemen szerzett építészmérnöki oklevelet. 1959-től az Észak-dunántúli Tervező Vállalat (GYŐRITERV) vezető tervező építésze volt. Változatos munkájának produktumai több hazai városban megtalálhatók. Főbb munkái: Hegyeshalom, határátkelő állomás, Tatabánya Szénbányászat Tröszt székháza, Pest-Buda mozi, Győr Rába ETO stadionja és sport-komplexuma, Ajka, 240 lakásos lakótelep. 1978-ban Ybl Miklós-díjat, 1981-ben pedig építészeti nívódíjat kapott.

9. – Széchy Károly Emlékezés

A Magyar Geotechnikai Egyesület, az MMK Geotechnikai Tagozata és az MTA Műszaki Tudományok Osztálya közös szervezésében február 9.-én Budapesten rendezi a XXIX. Széchy Károly Emlékezést. A geotechnikai szakterület évente megrendezett emlékülésén idén is elismert szaktekintélyek előadásai hangzanak el. Az emlékülést Geotechnikus vacsora követi, melynek helyszíne az MTA Akadémiai Klub lesz. A rendezvények látogatása előzetes regisztrációt követően és a részvételi díj befizetésével lehetséges. Bővebb infó: <https://geotechnikaitagozat.hu/xxix-szechy-karoly-emlekules/>

9. – 150 éve született Kabdebo Gyula építész

Budapesten, 1874. február 9-én született Kabdebo Gyula (1874-1926) építész, szakíró, a századfordulós Budapest egyik várospolitikai szakértője. A budapesti Műegyetemen tanult, majd a főváros szolgálatába lépett, hol az 1910-1912. évi iskola- és kislakás-építési terv vezetője volt. Czigler Győző (1850-1905) építész, műegyetemi tanárral szerkesztette *Az építészet története (1903-tól)* című művet. Számos tanulmánya jelent meg (A reneszánsz-építés kezdete Magyarországon; A gyulafehérvári székesegyház stb.).

9. – 180 éve született Petschacher Gusztáv építész

Bécsben, 1844. február 9-én született Petschacher Gusztáv (1844-1890) osztrák származású építész, az Andrásy út építészeti kialakításának egyik megalkotója. Szellemes és nagyvárosias neoreneszánsz stílusú bérházépületeivel a historizmus építészetének egyik jelentős képviselője volt: a MÁV-nyugdíjintézet négy bérháza a Köröndön, az egykori Hitelbank, ma Pénzügyminisztérium József nádor téri székháza, a volt Harkányi- és Pallavicini-paloták az Andrásy úton.

10. – 25 éve bővített Észak-pesti Szennyvíztisztító Telep

Az Észak-pesti Szennyvíztisztító Telep 1980-ban kezdte meg működését. Eleinte a gyűjtött szennyvizekből csak a mechanikai szennyeződések távolították el, 1986-tól azonban, biológiai tisztításuk is megtörténik. 1998-as felújítást követően az angyalföldi vízgyűjtő területeket nyomócsövek segítségével csatlakoztatták a telephez. A bővített szennyvíztisztító telepet 1999. február 10-én adták át a rendeltetésének. Az üzembe helyezést követően, a korábbi szennyvízmennyiség kétszeresét lehetett biológiailag is megtisztítani. Ma a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. egyik tisztító telepeként a IV., XV., XVI., XVII. kerület, részben pedig, a III., X., XIII., és XIV. kerület, illetve az ide tartozó agglomerációs területek szennyvizet fogadja és a legkorszerűbb tisztítási technológiával tisztítja. A tisztítótelep szennyvíztisztító kapacitása immáron 200 ezer m³ naponta. A telep átlagosan 130 ezer m³ szennyvizet tisztít meg egy nap. A szennyvíz-tisztító telepen környezetbarát, komplex tisztítási és hulladékkezelési, valamint hasznosítási technológia működik. A

szennyvíz tisztítása során évente 1500 m³ szerves hulladék és 50 ezer m³ víztelenített iszap keletkezik.

10. – 150 éve született Pfeifer József mérnök

Pfeifer József, a Diósgyőri Vasgyár építésze, lakóházak, középületek tervezője 1874. február 10-én született. A diósgyőr-vasgyári katolikus templom a vasgyári kolóniára jellemző vörös téglafalazattal készült. A tervező személye bizonytalan, bár valószínűnek látszik, hogy a terveket Murányi Lajos készítette, Szvetlik Máttyás irányítása mellett. A kiviteli tervek egy részén Pfeifer József építésmérnök neve is szerepel, ő azonban csak 1906-tól dolgozott a gyárban, miután Murányi Lajost, éppen a templomtervek körül folyó viták miatt, 1906. január 1-jei hatállyal elbocsátották a vasgyárból.

12. – 50 éve írták alá az Adria kőolajvezeték megépítéséről szóló szerződést

A Magyarország, Jugoszlávia és Csehszlovákia által aláírt Adria kőolajvezeték megépítéséről szóló egyezmény célja a szovjet szállításokat ellensúlyozandó arab olajbeszerzés lehetővé tétele volt. A Szovjetunió nem gördített akadályokat a megegyezés elé, mert számára ez a vezeték a világpiacok elérésének egyik újabb *lehetőségét* jelenthette, azaz a vezeték ellentétes irányú használatában gondolkodott. Az 1974. február 12-én aláírt szerződés alapján megépült a horvátországi Krk szigeten lévő Omisaljából induló, évi 10 millió tonna kapacitású vezeték, mely egyben összeköttetést teremtett a Barátság kőolajvezeték-rendszerrel. A csővezeték Berzence mellett lép át hazánk területére és Százhalombattánál ér véget. Az Adria vezetéken kezdetben iraki és iráni kőolaj érkezett, de ez – részben a magasabb tranzitdíjak miatt – nem váltotta ki az orosz importot. Csehszlovákia felé tranzitszállítások is történtek az Adria és a Barátság I. vezetéken keresztül. A délszláv háborúk idején a vezeték üzemeltetése szünetelt, azóta a szállítások rendszertelenek.

12. – 110 éve született Egyed László geofizikus

Fogarason, 1914. február 12-én született Egyed László (1914-1970) Kossuth-díjas geofizikus, akadémikus, egyetemi tanár, az ELTE TTK dékánja, a hazai űrkutatási és földmágnesességi vizsgálatok kezdeményezője és irányítója. Tanulmányai során 1953-tól elsősorban a Föld tágulására vonatkozó elméletét ismertette. A tágulás mértékét több, független módszerrel határozta meg és eredményül ugyanazt a nagyságrendet kapta. Tanszékén indult meg Magyarországon a Föld fizikájának szervezett kutatása. Létrehozta az új, korszerű szeizmológiai obszervatóriumok hálózatát, megindította a hazai paleomágneses kutatásokat, továbbá a gravitációs állandó újabb meghatározására irányuló vizsgálatokat.

12. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai Hétfő Esték című előadás-sorozatát. Február 12-én a 17-19 óra közötti előadás témaköre: a Duna hasznosítása. A felkért előadó: Szalma Botond.

Bővebb információ: www.enpol2000.hu

13. – 130 éve született Thamm István mérnök

Győrben, 1894. február 13-án született Thamm István (1894-1966) gépészmérnök. Oklevelét a budapesti Műegyetemen szerezte. 1940-46-ban a Magyar Folyam- és Tengerhajózási RT. műszaki igazgatója volt. E minőségben bevezette a folyami uszályhajók sorozatgyártását és szorgalmazta a dunai hajózásnak

gőzüzemről diesel-üzemre való áttérését. 1947-től előbb az Állami Műszaki Főiskolán, majd a budapesti Műszaki Egyetem esti tagozatán adott elő. Úttörő munkát végzett a nagy teljesítményű motorkenőolajok kifejlesztésében. Hazánkban elsők között végzett épületeken rezgéstechnikai méréseket.

14. – 50 éve fogadták el a Gabčíkovo–nagymarosi vízlépcsőrendszer tervét

Duna magyarországi és szlovákiai közös szakaszának komplex hasznosítási javaslata volt a bős-nagymarosi vízlépcső (BNV) rendszer. Környezetvédelmi szempontból a technikai fejlődés és az ökológiai tudatosság ütközőpontjának iskolapéldája. A létesítés körüli viták vezettek a hazai zöld mozgalom megerősödéséhez, a Duna Kör létrejöttéhez. A BNV ötlete még az 1900-as évek elején merült fel, komolyan azonban csak a szocialista tervezőmunkák idején kezdett el vele foglalkozni az állami vezetés. A BNV terveinek első vázlatát az 1950-es években a Budapesti Műszaki Egyetemen Mosonyi Emil (1910-2009) Kossuth- és Széchenyi díjas vízépítő mérnök, egyetemi oktató vezetésével alkották meg. Gazdasági és környezetvédelmi megfontolások kezdettől fogva szerepet játszottak abban, hogy a szakmai közvélemény, és sokáig a politikai elit sem fogadta osztatlan örömmel a magyar kormány által 1974. február 14-én elfogadott tervet.

15. – Építésügyi konferencia

Lánszki Regő államtitkár a magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény elfogadását a következőképpen kommentálta: „Építészeti reformkorba léptünk!” Még néhány hónap, és elfelejthetjük az összes, jelenleg ismert építésügyi jogszabályunkat: az Étv., az OTÉK, az Eljárási kódex és minden egyéb jogszabályt újjak váltanak majd fel. Az Artifex Kiadó Kft. vezetői tudomásul véve, hogy még soha nem látott változáshullámot élhetünk át az építési jog területén, 2024. február 15-én két félnapos hibrid (Offline & Online) konferenciát rendeznek Budapesten. Délelőtti témakör: Az építési beruházások lebonyolítása 2024-ben – Fókuszban az állami építési beruházások rendjéről szóló új törvény. Délutáni témakör: Tervezés és településfejlesztés a 2024. évi jogszabályok alapján – Fókuszban az építészetéről szóló új törvény, valamint a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló új törvény. Bővebb infó: <https://artifexkiado.hu>

16. – 125 éve alakult az Országos Vízépítési Igazgatóság megalakulása

A vízügyi igazgatás központi szervei közül elsőként az Országos Vízépítészeti Hivatalból hat szakterületi osztállyal megalakult Országos Vízépítési Igazgatóság igazgatási és műszaki történeti szempontból is jelentős tevékenységéről maradtak fenn értékes dokumentumok. E szervezet a Földművelésügyi Minisztérium 1899-ben e napon a dunai és tiszai vízi munkálatok, a társulatok ellenőrzése, a vízjogi-engedélyezési ügyek intézése, később a vízellátási teendők ellátása céljából hívta életre. Az Igazgatóság keretei között működő ún. „Kistanács” évi rendszeres üléseinek jegyzőkönyvei hiánytalanul fennmaradtak.

16. – Minőségügyi kerekasztal-beszélgetés

A Magyar Minőség Társaság (MMT) „Alkalmazkodás az új világhoz, avagy mi fán terem a reziliencia” címmel február 16-án online kerekasztal-beszélgetést rendez. MVM Paksi Atomerőmű Zrt. által támogatott rendezvényen az egyik legszélesebb hatás viselő réteg, azaz intézmények, szervezetek, vállalkozások szemszögéből tárgyalva az egyes kérdéseket, egy blokkba szervezve, szakértő vendégeket bevonva tárgyalják meg: a klíma-változásból fakadó kihívásokkal való szembesülés és rugalmas alkalmazkodás lehetőségeit, valamint a mitigáció részeként az energiaellátási-rendszereket, mint szolgáltatókat és az energia

felhasználókat érintő kihívásokra adandó válaszokat és azok hatásait. (A reziliencia általános értelemben rugalmas ellenállási képesség, azaz valamely rendszernek azon reaktív képessége, hogy erőteljes, megújuló, vagy akár sokszerű külső hatásokhoz sikeresen adaptálódjék. A mitigáció a klímaváltozást okozó üvegházhatású gázok légkörbe kerülésének visszafogását, bolygónk üvegházhatású gázelnyelő képességének növelését, tehát a klímaváltozás ütemének lassítását jelenti.) Bővebb infó: <https://quality-mmt.hu>

23. – 100 éve született Szabolcs István vegyész

Túrkevény, 1924. február 23-án született Szabolcs István (1924-1997) vegyész, talajkémikus. Diplomáját a Debreceni Egyetemen szerezte. Debrecen, Moszkva, majd Szarvas után Budapestre került, ahol az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet igazgatóhelyettese, majd 1959-1980 között igazgatója volt. Szigorú követelményeivel és elvárásaival kitűnő kutatógárdát gyűjtött és tartott meg; korát megelőzően "nyitott" a világ felé. Életműve, fő kutatási területe a szikes talajok megismeréséhez, osztályozásához, térképezéséhez kapcsolódik. A szikesek osztályozásában a legjelentősebb hazai és nemzetközi kutatók egyike volt, aki az európai szikesek térképezését is koordinálta. Feleségével, kutatótársával, Darab Katalinnal megalkották a „másodlagos szikesedés” elméletét. Nevéhez fűződik a szikes talajok korszerű osztályozási rendszerének kidolgozása. A Nemzetközi Talajtani Társaság Szikes Albizottságának elnökeként, illetve ugyanezen szervezet főtitkár helyetteseként is öregbítette a hazai talajtani kutatás jó hírét.

23. – 75 éve született Márkus András matematikus

Szombathelyen, 1949. február 23-án született Márkus András (1949-2005) matematikus, professzor, a mesterséges intelligencia-kutatás kiemelkedő személyisége. A soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen tanult (1967–1970), az ELTE TTK-n matematikus oklevelet szerzett (1975), majd a BME Gépészmérnöki Karán doktorált (1986). A műszaki tudomány kandidátusa (1990), majd a BME-n PhD-fokozatot szerzett (1996), habilitált (1996), az MTA doktora 2001-ben lett. Konstruktív, impulzív alkatát, matematikai és társadalomtudományi műveltségét összhangba tudta hozni a mérnöki tudományok és gyakorlat iránti tiszteletével. A tervezés, modellezés, a technológiai és gyártástervezés területein született eredményeit az ipari gyakorlat képviselői is nagyra értékelték. Alapvetően új eredményeket ért el az ún. genetikai algoritmusok mérnöki alkalmazásai terén, kidolgozott egy, ezen algoritmusok alkalmazására alapozott *technológiai sorrendtervező rendszert*. Magyarországon elsőként vizsgálta az ún. holonikus gyártórendszerek problémáit, elsőként fejlesztett ki ezekre épülő modellt és tárgyalási protokollt. Termékmodell-szabványosítással kapcsolatos tevékenysége is jelentős volt.

24. – 100 éve született Gál István Sándor matematikus

Budapesten, 1924. február 24-én született Gál István Sándor (később: Gaal, Steven Alexander) magyar születésű amerikai matematikus. 1947-ben doktorált matematikából Fejér Lipót (1880-1959) és Riesz Frigyes (1880-1956) tanítványaként Budapesten, a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Egyike a Fejér által elnevezett "Öt Nagy" ("Big Five") ifjú matematikusnak. További négy fő: Aczél János, Császár Ákos, Fuchs László, Horváth János Mihály. Később Gál István Sándor Párizsba ment, ahol a CNRS-nél dolgozott tudományos munkatársként. Ezt követően az Amerikai Egyesült Államokba (USA) emigrált, először a Yale és a princetoni egyetemeken dolgozott, majd csatlakozott a Minnesotai Egyetem matematika tanszékéhez.

Kutatási területe a számelmélet és az analízis volt. Erdős Pál (1913-1996) Wolf-díjas matematikussal először Párizsban találkozott, később több közös dolgozatot jelentettek meg.

24. – 200 éve született Szentgyörgyi József kutató

Erdőszentgyörgyön, 1824. február 24-én Weisz Józsefként született Szentgyörgyi József (1824-1901) orvos, időjárás-kutató, a magyarországi időjárás előrejelzés szorgalmazója. A szabadságharc idején a sárospataki diákok lövészcsapatának hadnagya volt. Pesten majd Bécsben orvosi és szülési oklevelet szerzett. 1857-ben az abrudbányai-verespataki bányák orvosa, majd Pesten orvosi kutatásokat folytatott. Ekkor fordult figyelme az időjárás, mint az egészséget befolyásoló tényező kutatása felé. Javaslatot tett, hogy néhány európai államhoz hasonlóan Magyarországon is kezdjék meg a várható időjárás előrejelzését (prognózis-szolgálat). Mivel a Meteorológiai és Földmágnességi Intézet vezetője ilyen feladatra nem vállalkozott, a Földművelés- ipar-, és kereskedelmi minisztérium 1880-ban külföldi tanulmányútra küldte, majd kinevezték az Időjelző Állomás vezetőjévé, ahol 1887-ig folytatta a nyilvános prognózis-szolgálatot. Bár 1887 végén a Minisztérium megszüntette az Időjelző Állomást, néhány hónap múlva a Meteorológiai Intézet újra indította a rendszeres időjárás előrejelzést. E munkában azonban már nem vett részt.

25. – 100 éve született Novák Péter mérnök

Budapesten, 1924. február 25-én született Novák Péter (1924-1967) Ybl-díjas városrendező építészmérnök. A budapesti Műegyetemen szerzett építészmérnöki diplomát. Ezt követően a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, a Magyar Államvasutak (MÁV) Igazgatósága (vasúti felvételi épületek típustervei), az Építéstudományi Intézet (ÉTI), és a Debreceni Tervező Vállalat dolgozója volt. Ebben az időszakban főleg épülettervezéssel foglalkozott. 1955-ben került az 1950-ben alakult Városépítési Tervező Irodába, ahol városrendezési terveket készített, valamint a városrendezés elméleti kérdéseivel és a különböző szintű rendezési tervek rendszerének gyakorlati, metodikai kérdéseivel foglalkozott. Főbb városrendezési munkái: Miskolc, kórházkörnyék részletes rendezési terve, Borsod regionális terve, Szolnok általános és részletes rendezési terve. Számos publikációja jelent meg szakmai folyóiratokban. 1961-ben kandidátusi címet szerzett, az értekezését „Ipari területek városszerkezeti problémái” címmel tartotta. Az 1966-ban alakult MUT (Magyar Urbanisztikai Társaság) alapító tagja és megválasztott vezetőségi tagja volt.

25. – 140 éve született Wälder Gyula mérnök

Szombathelyen, 1884. február 25-én született Wälder Gyula (1884-1944) építészmérnök, egyetemi tanár, akadémikus. A budapesti Műegyetem elvégzése után egy évet Olaszországban töltött, majd hazatérése után a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál előadó és műegyetemi adjunktus lett. 1928-ban kinevezték az ókori építészeti tanszék tanárává. A historizáló stílustörekvések híveként sajátos neobarokk épületek egész sorát hozta létre (BESZKÁRT Akácfa utcai székháza, ciszterci templom és gimnázium Budapesten, posta, múzeum Balassagyarmaton; iskolák Kisvárdán, Szegeden, zeneiskola Miskolcon stb.). Egerben kifejtett munkásságával elősegítette, hogy a város megőrizze barokk jellegét. Nagyméretű klinker-épületei a budapesti Madách téren már modern törekvések hordozói. Több műemléket is restaurált.

25. – 110 éve született Gyulai Géza mérnök

Budapesten, 1914. február 25-én született Gyulai Géza (1914-1986) mérnök, egyetemi tanár. Műegyetemen

szerzett oklevelet, majd 1936-39-ben a Műegyetem közlekedés és vasútépítési tanszékén oktatott. Később a BSZKRT-nál (Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt.) volt építésvezető mérnök. 1949-51-ben Budapest Főváros Tanácsánál üzemgazdasági csoportvezető, 1951-53-ban a Fővárosi Vasútépítő Vállalatnál pedig főmérnök. 1953-1963 között ismét a Fővárosi Tanácsnál dolgozott, a Közlekedési Igazgatóság vezetője lett, feladata Budapest út- és autóbushálózatának fejlesztése volt. 1960-ban ipari közgazdász diplomát szerzett. 1963-ban a BME közlekedésüzemi tanszékére került, majd a Közlekedéstechnikai és Szervezési Intézetében dolgozott. Személyközlekedéssel, a közlekedéspolitikával és a mélyépítés kérdéseivel foglalkozott.

25. – 100 éve született Szalay Miklós mérnök

Budapesten, 1924. február 25-én született Szalay Miklós (1924-1978) Bogdánfy-émlékérmes mérnök. 1947-51 között vízügyi szolgálatban Miskolcon, 1951-53-ban a budapesti földalatti vasút építésénél dolgozott, 1953-78-ban a Műegyetem vízgazdálkodási és vízépítési tanszékein volt oktató. Közben 1962-67-ben a khartoumi (Szudán) Műegyetem tanszékvezetője volt. Az UNESCO nemzetközi hidrológus továbbképző tanfolyamának állandó oktatója, a Fluvial Hydraulic Committee tagja volt. Az elméleti munkássága során foglalkozott a szivárgások hidraulikájával, az árvízi véstározással, valamint a hő- és anyagtranszporttal.

26. – 100 éve született Császár Ákos matematikus

Budapesten, 1924. február 26-án született Császár Ákos (1924-2017) matematikus, tanár. Középiskolai tanulmányait a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban végezte, ahol Hadrits Kálmán Vendel (1895-1981) matematikatanár (a későbbi Endrédy Kálmán Vendel főapát) felfedezte matematikusi tehetségét. A Pázmány Péter Tudományegyetem matematika-fizika szakán 1947-ben szerzett tanári diplomát; 1948-ban védte meg egyetemi doktori disszertációját. A BME-en kapott tanársegédi, majd beosztott tanári állást, és megbízták a gépészkari matematika tanszék vezetésével. Ezután visszakerült volt egyeteméhez (akkor már ELTE), és 1957-ben egyetemi tanári kinevezést nyert. Hosszú élete végéig ott dolgozott tanszékvezetőként, illetve professor emeritusként. Fő kutatási területei a valós függvénytan és az általános topológia voltak. Egyik érdeme, hogy a topologikus tér, az uniform tér és a szomszédsági tér fogalmának közös általánosításaként bevezette a szintopogén tér fogalmát, és kidolgozta a szintopogén terek elméletét.

26. – 120 éve született Nyúl Gyula mérnök

Budapesten, 1904. február 26-án született Nyúl Gyula (1904-1960) vegyész- és közgazdasági mérnök. Oklevelet a budapesti Tudományegyetemen szerzett, ugyanitt 1930-tól a Buchböck Gusztáv (1869-1935) kémikus, egyetemi tanár mellett volt gyakornok. 1932-től a Műegyetemen Varga József (1891-1956) professzor irányításával a kémiai technológiai tanszéken dolgozott. A tüzelőszerek, főleg a cseppfolyós motorhajtó anyagok gyártástechnológiájával foglalkozott, majd a lispei, a felső-bihar vármegyei kőolaj és a derna-tatarosi olajos homok feldolgozását végző tanszéki munkát irányította. 1950-től haláláig a Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézetben az Ásványolaj-technológiai Osztály vezetőjeként a kőolaj-feldolgozás csaknem minden kérdésével foglalkozott. Kiemelkedő eredményeket ért el a nagylengyeli kőolaj feldolgozása és a bitumengyártás területén. A magyar műszaki nyelv jeles művelője volt.

29. – 140 éve született Guoth Béla mérnök

Pozsonyban, 1884. február 28-án született Guoth Béla (1884-1971) mérnök, geodéta. Oklevelét a budapesti

Műegyetemen 1906-ban szerezte, majd a geodéziai tanszéken lett tanársegéd. Számos hazai és külföldi vízepítési műtárgy tervezésében és építésében vett részt. Ő tervezte a csepeli szabad-kikötő műtárgyainak jelentős részét, és később Fekete Györggyel együtt szerzője volt a kikötő fejlesztési tervének. 1920-tól földmérői munkakörben dolgozott, főként a tagosításokkal foglalkozott. A tagok numerikus tervezéséről írt tanulmányai új utakat nyitottak a magyar geodéziai gyakorlatban. Hajnal Sándorral együtt nevéhez fűződik a budapesti I. és II. rendű szintezési hálózat kifejlesztése.

29. – 120 éve született Macskásy Árpád mérnök

Csurgón, 1904. február 29-én született Macskásy Árpád (1904-1977) gépészmérnök, akinek fő életműve, az egyetemi épületgépész oktatás megszervezése és megindítása volt. Oklevelét a budapesti Műegyetemen szerezte. Különböző magáncégeknél volt mérnök, 1931-től 1934-ig pedig a Komfor A. D. műszaki vállalat (Belgrád) műszaki vezetője. 1934-ben Budapesten műszaki irodát alapított, amelyet 1948-ig vezetett. Rövid ideig a Vízvezeték-Fűtés-Szerelési Nemzeti Vállalat főmérnöke, 1948-50-ben az Épületszerelőipari Központ főmérnöke volt. 1950-ben megszervezte a BME épületgépészeti mérnöki ismereteket oktató tanszékét, itt 1950-től tanszékvezető docens, 1951-től tanszékvezető egyetemi tanár volt nyugdíjba vonulásáig (1974). 1963-ban a drezdai egyetemen megszervezte az épületgépészeti oktatást, és azt éveken keresztül oktatta. Nevéhez fűződik a fűtés-szellőzés, klimatizálás tudományágának hazai rendszerezése, egységbe foglalása és a tudományágon belül számos probléma megoldása.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történelmi (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2024-ben*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTE SZ Tudomány- és Technikatörténelmi Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnaplar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténelmi Fórum*
Internet: itf.njszt.hu
- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTE SZ – OMIKK
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) és*
a jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) kiadványai

- **Mérnök Újság (MÚ) és MÚ Online História** rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyonok.hu és mernokvagyonok.hu/blog/category/historia
- **Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok** - 2014. január 1-től havi bontásban
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- **EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai**
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) *Internet: ttk.emt.ro*
- **Fejér László szerk.: Vizeink Krónikája** (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- **A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között** (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- **Kozák Péter író, szerk.: © Névpont, 2022. Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert**
Internet: nevpont.hu/
- **Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források**

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök
Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja